

Zpráva o hodnocení výuky v bakalářském a magisterském studijním programu na Fakultě výtvarných umění VUT v zimním semestru akademického roku 2021/2022

1. Úvod

Hodnocení výuky v zimním semestru akademického roku 2021/2022 proběhlo na FaVU VUT obdobným způsobem jako v předchozích letech. Zároveň byly k metodám hodnocení výuky, určenými standardními postupy univerzity, přidány kvalitativní metody získávání zpětné vazby o ateliérové výuce ve formě fokusní skupiny (Focus Group), více viz článek 6 (Fokusní skupiny zaměřené na reflexi ateliérové výuky).

Legislativní rámec hodnocení je dán směrnicí rektora č. 73/2017 Pravidla pro hodnocení vzdělávací činnosti studenty, absolventy VUT a zaměstnavateli (dále jen směrnice) a v době, kdy byla anketa studujícím zpřístupněna, také pokynem děkana č. 4/2019 Pravidla pro zveřejňování hodnocení vzdělávací činnosti studenty FaVU VUT (dále jen pokyn děkana). Stejně jako v minulých letech bylo studujícím umožněno hodnotit pouze absolvované předměty, nikoli vyučující jako osoby. Předmětová anketa byla studentům a studentkám zpřístupněna od 20. 12. 2021 do 18. 2. 2022 prostřednictvím informačního systému VUT (StudIS). Studující měli právo zúčastnit se hodnocení anonymně. Několikanásobná účast jednoho/jedné studenta/studentky při hodnocení jednoho předmětu byla vyloučena.

2. Účast v anketě

Hodnocení výuky bylo studujícím umožněno bezprostředně od ukončení výukové části zimního semestru. Studující byli na vyplňování ankety vícekrát upozorněni prostřednictvím VUT zpráv vedením fakulty, studijním oddělením a pravidelnou anoncí v newsletteru. Z 328 aktivních studentů a studentek se do hodnocení předmětů zapojilo pouze 22 různých studujících, což oproti letnímu semestru akad. roku 2020/2021 znamená signifikantní propad. Přestože celková účast studujících na anketě je nízká, vedení fakulty se – i vzhledem k míře propagace ankety – domnívá, že nepramení z malého zájmu studujících, ale je dána převažující spokojeností (což potvrzují i výsledky předmětů, které nevyhověly podmínkám zveřejnění).

Počet otevřených předmětů v semestru: 207

Počet hodnocených předmětů v semestru: 60

Procento hodnocených předmětů: 29 %

Počet předmětů v semestru, které splňují podmínku pro zveřejnění v této zprávě: 1

3. Seznam otázek a hodnocení předmětů

Do ankety bylo zařazeno 5 otázek k hodnocení předmětů a 5 otázek k hodnocení vyučujících. Anketa je postavena tak, že se pro všechny předměty operuje se stejnou sadou otázek:

- 1) *Obsah předmětu považuji za přínosný vzhledem k svému uměleckému rozvoji.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 2) *Množství odučených hodin a jejich frekvenci považuji za dostatečnou.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 3) *Informace a vědomosti získané v předmětu jsem nezískal(a) v jiných předmětech fakulty.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 4) *Možnost pro rozvinutí odpovědi na otázky 1 až 3.*
Textové pole
- 5) *Odbornou úroveň přednášek/seminářů/cvičení považuji za dostatečnou.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 6) *Výklad vyučující(ho) byl srozumitelný a přehledný.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 7) *Vyučující přicházel(a) do výuky dobře připraven(a).*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 8) *Vyučující jasně sdělil(a), jaké znalosti a dovednosti povedou k úspěšnému ukončení předmětu.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 9) *Komunikace mezi vyučující(m) a studenty byla bezproblémová.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 10) *Místo pro další sdělení k vyučující(mu):*
Textové pole

První sada otázek (1 až 5) se týká samotného předmětu a jeho vymezení ve studijních plánech, druhá sada (6 až 10) pak zahrnuje hodnocení vyučující(ho). Na otázky ankety (kromě otázek 4 a 10) lze odpovídat pomocí škály hodnocení na stupnici A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím).

Z důvodu nižší účasti studujících v předmětové anketě (u některých předmětů dlouhodobě) lze z jejich výsledků v zimním semestru 2021/2022 vyvodit pouze dílčí závěry, přestože se u několika z nich objevily podnětné slovní komentáře, které budou diskutovány s garantem programu, guaranty předmětů a konkrétními vyučujícími. Platí však, že zpětná vazba na většinu hodnocených předmětů vychází pozitivně.

4. Dostupnost výsledků hodnocení pro členy a členky akademické obce fakulty

Podmínce zveřejnění výsledků studentského hodnocení výuky členům akademické obce, jak je stanovena pokynem děkana, vyhověl jeden předmět (pro porovnání – minulý semestr vyhovělo této podmínce 10 předmětů). Výsledky ankety byly akademické obci zveřejněny 15. 3. 2022 v intranetu fakulty a v neveřejné části webových stránek fakulty v sekci Hodnocení kvality (www.favu.vut.cz/fakulta/hodnoceni-kvality). Pedagogové byli na výsledky hodnocení ankety upozorněni na poradě pedagogů dne 4. 4. 2022,

zprávu projednal akademický senát fakulty dne 8. 6. 2022. Výsledky hodnocení jsou k dispozici garantům předmětů, kteří s anketou dále pracují a zavádí opatření k nápravě zpravidla formou diskuze s vyučující/m, úpravou sylabů apod. po dohodě s garantem studijního programu.

5. Vyjádření vedoucích kabinetů nebo garantů předmětů k připomínkám, slovním komentářům studujících a informace o konkrétních nápravných opatřeních v případě zjištění nedostatků

Komentáře studujících k předmětům jsou dostupné pouze v neveřejné části internetových stránek fakulty (www.favu.vut.cz/fakulta/hodnoceni-kvality/vyuka-ankety-2021-2022-zimni). Žádný z předmětů nebyl hodnocen podprůměrně. Podmínkám zveřejnění vyhověl předmět Úvod do permakulturního designu, který je vyučován doktorandem Mgr. MgA. Martinem Žákem a jehož výsledné průměrné hodnocení je 1,2 (předmět z 23 zapsaných studujících hodnotilo 6 osob, tj. 26 %). Slovní komentáře studujících k předmětu jsou veskrze pozitivní.

6. Fokussní skupiny zaměřené na reflexi ateliérové výuky

Z důvodu dlouhodobé absence studentské zpětné vazby na ateliérovou výuku, která tvoří stěžejní část praktické výuky na umělecké škole, byly 16. května 2022 zorganizovány moderované diskuse zaměřené na reflexi předmětu Oborový ateliér. Každý ze 16 ateliérů byl zastoupen jednou osobou z řad studentstva, kterou vybrali samotní studující ateliéru. Zástupci a zástupkyně byli rozděleni do dvou fokusních skupin po osmi osobách. Každá z fokusních skupin trvala dvě hodiny. Oblasti diskuze se týkaly především struktury, formy a podmínek samotné výuky, ale i celkové atmosféry v ateliéru. Fokusní skupiny moderovala Mgr. Monika Šimková, supervizi a zápis obstaral doc. Mgr. Václav Magid, přepsali doc. MgA. Filip Cenek a Mgr. Katarína Hládeková, Ph.D. Celý prepis je přístupný (po přihlášení) akademické obci v neveřejné části internetových stránek fakulty: www.favu.vut.cz/fakulta/hodnoceni-kvality/focus-group-kveten-2022.

Ukázka z anonymizované verze:

Fokusní skupina 1 Ateliér intermédií (AIN), Ateliér fotografie (AFO), Ateliér environmentu (AEN), Ateliér performance (APE), Ateliér herních médií (AHM), Ateliér video (AVI), Ateliér produktového designu (APD), Ateliér tělového designu (ATD)	Fokusní skupina 2 Ateliér malířství 1 (AM1), Ateliér malířství 2 (AM2), Ateliér malířství 3 (AM3), Ateliér kresby a grafiky (AKG), Ateliér sochařství 1 (AS1), Ateliér sochařství 2 (AS2), Ateliér grafického designu 1 (AGD1), Ateliér grafického designu 2 (AGD2)
Struktura a obsah ateliérové výuky	
<i>Jaký je obsah ateliérových schůzek? Dodržuje se týdenní interval schůzek? Pokud ne, popište periodicitu nebo odchylky od týdenního intervalu. Jak dlouho průměrně trvá jedna schůzka a v jakém čase probíhá?</i>	
Struktura středečních ateliérových schůzek je v ateliérech obdobná. Na začátku schůzky se řeší klíčové záležitosti týkající se celého ateliéru a následně se přechází ke konzultacím, které bývají jak skupinové, tak individuální; na závěr schůzky se struktura uvolní a studující se věnují svým záležitostem. Zpeřtřením programu ateliérových schůzek je účast pozvaných	Ve většině ateliérů probíhají schůzky pravidelně ve středu. Doba jejich zahájení a ukončení se různí, ale struktura je obdobná. Součástí ateliérových schůzek jsou instrukce a informace od pedagogů, na které navazují osobní konzultace i kolektivní ateliérové rozpravy. V části ateliérů studující obdrží program schůzky předem emailem. Průměrná délka ateliérových schůzek

<p>hostů, nebo společné výjezdy mimo fakultu. V části ateliérů je program středeční schůzky studujícím oznámen s časovým předstihem (nejčastěji den předem) emailem. Je také možné se předem zapsat na určitý čas na konzultace. Skutečnost, že je program ateliérové schůzky předem strukturován a má pevné hranice, studující oceňovali. Nedostatek informací o programu schůzky a příliš fluidní struktura schůzek, stejně jako občasná nepřítomnost pedagogů (vedoucích a/nebo asistujících) na schůzkách, jsou studujícími považovány za problém. Zastoupené ateliéry dodržují pravidelnost středečních ateliérových schůzek. Odlišnosti jsou v časech začátků a konců schůzek, což je nejčastěji ovlivněno tím, zda vedoucí do Brna dojíždějí, nebo v Brně bydlí. Délka schůzek se pohybuje od čtyř do šesti hodin, podle individuální potřeby bývají schůzky i delší a v některých případech končí neformálním přátelským posezením a rozpravou, případně společnou návštěvou kulturní akce. Pedagogové některých ateliérů nabízejí pro konzultace (například diplomujícím) i další dny v týdnu. Zaznívá informace, že v jednom z ateliérů se některých schůzek účastní pouze jeden z pedagogů.</p>	<p>je šest hodin. Jsou ateliéry, kde se pedagogové a studující setkávají ke konzultacím a společné práci i v jiných dnech týdne. Tyto dny jsou vyhrazeny pro individuální konzultace, nebo pro společný program volnějšího charakteru. Součástí programu ateliérových schůzek jsou prezentace pozvaných hostů, několikrát do roka ateliérové kritiky, společné návštěvy jiných specializovaných pracovišť (školních dílen a externích provozoven) a také návštěvy kulturních akcí (zejména výstav). Výjimkou v organizaci ateliérového provozu je ateliér, kde je odlišná struktura společných setkání. V tomto ateliéru jsou dva typy schůzek – méně organizovaná setkání ve středu, kterých se účastní v ateliéru pouze studující bez pedagogů, a jednou za tři týdny se celý ateliér setká na intenzivní víkendové schůzce, která začíná v pátek a končí v sobotu odpoledne. Celý program víkendové schůzky je rozdělen do bloků, které mají na starosti pedagogové, ale o programu setkání se hlasuje napříč celým ateliérem. Celý ateliér (vč. pedagogů) je také neustále v kontaktu prostřednictvím platformy Discord, která slouží jako místo k ateliérové komunikaci a průběžné konzultaci všech studentských projektů. Účastníci a účastnice fokusní skupiny hodnotili kladně předem daný program ateliérových schůzek, kladně také jsou hodnoceny aktivity, které program ateliérových schůzek rozšiřují – hosté a hostky, exkurze, návštěvy, které mohou studující absolvovat společně.</p>
<p><i>Popište, jakým způsobem probíhá ve vašem ateliéru komunikace mezi pedagogy a studujícími. Jednájí s vámi pedagogové korektně a s respektem? Máte jako studující prostor se vyjádřit?</i></p>	
<p>Studující převážně uvádějí, že komunikace probíhá korektně a pedagogové berou studující jako své kolegy a kolegyně, vztahy jsou založené na respektu. Komunikace při konzultacích je většinou nehierarchická, probíhá ohleduplně a studující mají prostor vyjadřovat své myšlenky a názory. Zastupující z jednoho ateliéru uvádí, že po kauze, která v tomto ateliéru proběhla, jim pedagogové explicitně sdělili, že „nejsou jejich kamarádi“ a že mají za ateliér a dění v něm plnou zodpovědnost. Každý v ateliéru má však prostor se vyjádřit a záleží na osobních dispozicích, jak do ateliérové debaty zasahovat. Jedním z modelů komunikace je, že méně průbojní studující svěří svá sdělení kolegům a kolegyním, kteří je tlumočí pedagogům. V některých ateliérech je struktura vybraných ateliérových schůzek volnější, kdy např. workshopy vedou přímo studující vyšších ročníků. Za problematický moment je fokusní skupinou identifikován stav, kdy v některých případech pedagogové de facto nevedou studující prvního ročníku, kteří ještě nejsou plně zorientovaní a nemají „svá“ vymezená témata, kterým by se samostatně věnovali. Skutečnost, že nejsou pro semestrální práci zadána témata, pak některé studující prvního ročníku dostane v ateliérové praxi do problémů. V ideálním</p>	<p>Z vyjádření účastníků a účastnic fokusní skupiny vyplynulo, že v ateliérech, kde je atmosféra hodnocena pozitivně, se na tomto hodnocení podílí i kvalita vzájemných vztahů mezi studujícími, naopak tam, kde je hodnocení negativnější, týká se zejména vztahů mezi samotnými studujícími. Většinou je atmosféra mezi studujícími v ateliérech hodnocena jako kolegiální a otevřená a studující se nebojí vyjadřovat své názory. Důležitým aspektem je míra vlastní iniciativy studujících, od níž se odvíjí i míra zpětné vazby ze strany pedagogů. Ze sdělení studujících vyplývá, že si uvědomují problematičnost toho, když jsou někteří kolegové a kolegyně v ateliéru pasivní a pro pedagogy vzniká problém, jak na situaci reagovat, jak např. vyhodnotit neúčast na povinných ateliérových schůzkách. V některých ateliérech pak vzniká tlak na větší míru zapojení studujících. V jednom z ateliérů byla komunikace předchozího vedení hodnocena jako toxická a ateliérový prostor nebyl považován za bezpečný, neexistoval prostor pro zpětnou vazbu ze strany studujících. Situace se změnila s obměnou pedagogického vedení ateliéru, studující si zvykají na nový model komunikace, která je otevřenější a respektující.</p>

<p>případě by témata práce měla vyplýnout z individuálních konzultací. Jsou však ateliéry, kde je znát silná autorita vedoucí, což silně ovlivňuje právě studující prvního ročníku, ale nebrání to v otevřené komunikaci. Jsou i ateliéry, kde je komunikace založená na kamarádských vztazích i s pedagogy ateliéru, což ovšem neznamená, že by si pedagogové nebyli schopni udržet profesionální odstup (např. při obhajobách). Společně strávený čas při aktivitách i mimo školu je hodnocen pozitivně. Z výpovědí studujících je znát, že velkou hodnotu přikládají otevřenosti a transparentnosti při komunikaci pedagogů se studujícími. Jeden uvedený příklad konfliktu v ateliéru vyplynul právě z pocitu studujících, že se jim nedostává kompletních a na rovinu řečených informací. Jedná se o ateliér, kde jsou vztahy a komunikace položeny více na profesní bázi.</p>	
<p><i>Dostáváte semestrální úkoly a dílčí zadání, nebo pracujete na vlastním programu? V případě, že obojí, jaký je poměr mezi prací na zadáních a vlastní volnou tvorbou? Pracujete na individuálních nebo skupinových výstupech? V případě, že obojí, jaký je mezi nimi poměr?</i></p>	
<p>Častějším modelem je, že studující nedostávají pro svou práci během semestru společná zadání, většinou je jejich úkolem věnovat se vlastním tématům, což je pro nově příchozí studující v prvních ročnících někdy obtížné. V některých ateliérech, pokud studující tápou v hledání témat, nabídnou jim pedagogové varianty zadání, případně se semestrální zadání orientuje právě na studující prvního ročníku. Spíše než konkrétní zadání semestrální práce, které je společné pro celý ateliér, se uplatňuje společné téma, které se nese celým semestrem, nebo zadání formou přístupu k vlastním tématům studujících, která jsou nějak společně strukturována. V ateliérech převažuje práce na individuálních výstupech studujících, případně se studující z vlastní iniciativy spojují např. do dvojic. V jednom z ateliérů je práce rovnoměrně rozdělena mezi individuální projekty a týmové projekty. Při týmových projektech má člen/ka týmu svou specializaci. Tento ateliér je však v tomto přístupu na fakultě spíše výjimkou. V některých ateliérech bývalo dříve více skupinových výstupů, vytvořených např. během plenérových pobytů, ale nyní převažují individuální výstupy. Realizování společných výstupů (např. v podobě výstav) je organizačně náročné a vyžaduje jasné vedení. Z výpovědí vyplývá, že není nejvhodnějším modelem předat kompletní organizaci reprezentační ateliérové aktivity pouze studujícím, je potřeba aktivní vstup a supervize pedagogů.</p>	<p>V převažující části ateliérů nejsou zadávána povinná semestrální zadání a pokud ano, týkají se zejména studujících v prvním ročníku, aby se lépe zapojili do ateliérového provozu. V jednom z ateliérů dostávají studující již řadu let stále úkoly pro první 4 semestry studia, nicméně když projeví vlastní iniciativu, mohou souběžně pracovat na vlastním zadání. Většina úkolů, na nichž studující fakulty během semestru pracují, má individuální charakter, ale je zde i otevřená možnost práce na společných projektech. Ze strany pedagogů je zde snaha motivovat studující k vlastní iniciativě. Studující se ke společné práci sdružují i na základě toho, zda řeší shodné téma. V jednom z ateliérů byla dříve povinná zadání a studující byli často vedoucí/m „shazování“, s obměnou pedagogického vedení se situace změnila, v ateliéru je patrná péče o studující zvláště z prvních ročníků a snaha zapojit je do společných projektů a výzev.</p>
<p>Zapojení studujících</p>	
<p><i>Participujete na vytváření programu ateliéru? Podíle se jako studující na zpětné vazbě práce vašich kolegů a kolegů?</i></p>	
<p>Z vyjádření studujících vyplývá, že jejich zapojení do vytváření ateliérového programu je v jednotlivých ateliérech odlišné v závislosti na osobnosti a nastavení pedagogů. V polovině</p>	<p>Studující mají možnost se podílet na vytváření programu ateliéru a domlouvat se na jednotlivých aktivitách v průběhu semestru. I v ateliérech s pevně danou strukturou programu je možné</p>

<p>ateliérů se studující aktivně podílejí na vytváření programu včetně organizace výletů a plenérů. Ve druhé polovině je ateliérový program více v rukou pedagogů. Podstatné však je, že ve všech případech mají studující možnost vznášet podněty k ateliérovému programu, navrhnout hosty, workshopy, facilitovat schůzky. Studující se mají možnost také aktivně zapojit do ateliérové debaty a v rámci konzultací poskytnout zpětnou vazbu svým kolegům a kolegyním, což považují za podnětné. Zpětnou vazbu si poskytují navzájem i mimo ateliérové schůzky při individuálních setkáních a společné práci.</p>	<p>na ateliérové schůzce vznášet návrhy na společné aktivity. V některých ateliérech je iniciativa a program ateliérových schůzek více na straně studujících. Studující mají možnost se zapojit i do skupinových konzultací a poskytnout zpětnou vazbu svým kolegům a kolegyním. Jsou k tomu pedagogy vyzýváni a hlas studujících je vnímán rovnoprávně. Ne vždy však studující této možnosti využívají, záleží na jejich akceschopnosti. Několikrát bylo při setkání zmíněno, že studující nemají vliv na složení klauzurní komise. Je pravděpodobné, že by možnost vyjádřit se k této záležitosti ocenili.</p>
<p>Ateliérová hierarchie</p>	
<p><i>Popsali byste váš ateliér jako mistrovský? Pokud ne, v jakých aspektech se od mistrovského ateliéru odlišuje? Popsali byste váš ateliér jako nehierarchický? Pokud ne, v jakých aspektech se od nehierarchického ateliéru odlišuje?</i></p>	
<p>Mezi účastníky a účastnicemi fokusní skupiny převažovali odpovědi, že mocenské uspořádání v ateliéru není možné označit jako „mistrovský model“ a popsaná struktura vztahů se spíše blíží „nehierarchickému modelu“, resp. je někde mezi zmíněnými systémy. Pouze ve dvou případech se zastupující ateliéru přiklání k tomu, že v ateliéru je uplatňován „mistrovský model“. V jednom případě to plyne i ze zaměření ateliéru, kdy pedagogové předávají studujícím znalosti ze své vlastní praxe, v jiných případech se více jedná o autoritu vedoucí/ho ateliéru, která je ale uplatňována v přátelském duchu. Jako důležitou okolnost hodnotili účastníci a účastnice, že mezi studujícími napříč všemi ročníky jsou vztahy nehierarchické a rovnoprávné. Ze sdělení vyplynulo, že přílišné rozvolnění struktury a vypuštění hierarchie může být problematické, protože absence jakýchkoli pravidel je pro studující matoucí. Příliš volná struktura schůzek s nepovinnou účastí, kdy se část povinností přenáší na studující a kde se projevuje lhostejnost a nezájem části studujících, může být pro ostatní silně demotivující. Důležitá je jasná struktura a dopředu známá pravidla, u nichž je známo, jakým způsobem budou vyžadována a co vyplývá z jejich porušování. Tyto požadavky se vztahují i k hodnocením závěrečných a semestrálních prací, kdy je nutné, aby bylo dopředu studujícím jasné, za co budou na konci semestru hodnoceni a zda hodnocení zahrnuje (např.) i účast na ateliérových schůzkách.</p>	<p>Rozdělení ateliérů na mistrovské a nehierarchické bylo v této fokusní skupině rozloženo poměrně rovnoměrně. I v případě ateliérů, které byly označeny jako nehierarchické pedagogové vnímají skutečnost, že jejich pozice znamená zodpovědnost vůči studujícím a instituci. V dalších ateliérech, které nebyly zařazeny ani k jednomu pólu, panuje otevřenost a rovnost v komunikaci, ale pedagogové mají respekt, jsou to silné osobnosti a z důvodu fungování ateliéru a motivace studujících musí také vytvářet pravidla a určitý tlak. Jako spíše mistrovské byly označeny ateliéry, kde je silná orientace na zvládnutí řemesla a technologií a kde postavení vedoucí/ho plyne i z postoje studujících, kteří tento přístup očekávají.</p>
<p><i>Omezují se pedagogové ateliéru ve svém působení na konzultaci tvorby, nebo přicházejí s dalšími formami výuky? Pokud ano, o jaké formy výuky se jedná? Dostáváte dostačující zpětnou vazbu? Jestli ne, co postrádáte?</i></p>	
<p>K otázce poskytování zpětné vazby větší část fokusní skupiny uváděla, že se jim v ateliérech dostává konstruktivní zpětné vazby. Kritická výhrada se týkala občasně nepřiměřené tvrdosti připomínek vedoucí/ho ateliéru, které nemusí studující zvládnout. Důležité je, aby poskytnutá zpětná vazba byla</p>	<p>Hlavní náplní schůzek jsou konzultace a poskytování zpětné vazby studujícím. Uspokojivou zpětnou vazbu na práci studujících poskytují pedagogové všech zastoupených ateliérů. V některých případech může být zpětná vazba vnímána jako příliš jednostranná (stejná). V reakci na zpětnou vazbu záleží</p>

<p>konstruktivní, týkala se podstaty předvedeného díla, jeho techniky a provedení a nezasahovala osobnost člověka samotného, což je důležité zvláště u oborů, kde má podstata uměleckého vyjádření osobní povahu, protože to může být silně demotivující. Záleží také na povaze jednotlivých studujících, jak se vyrovnají s kritikou. Důležitá je snaha pedagogů porozumět jednotlivým studujícím a pomoci jim najít vlastní cestu, nestačí pouze poskytovat reference k práci jiných umělců a umělkyň. Je potřeba najít rovnováhu mezi možnostmi dělat vlastní svobodná rozhodnutí a pedagogickým směřováním jednotlivých studujících individuálně, se zájmem vyučujících o jednotlivce. Důležité je také mít možnost dlouhodobě se věnovat nějakému projektu bez nutnosti jeho přímé vazby k úspěchu v reálném světě. V případě konkrétního ateliéru tento požadavek na výstupy studujících vychází z osobní zkušenosti a praxe pedagogů ateliéru. Rozhodně by stálo za to rozšířit možnosti vzdělání v respektující komunikaci pro vyučující.</p>	<p>vždy na osobnosti studujících, jak ji přijmou a nakolik vážně ji berou. V některých případech může být zpětné vazby i příliš mnoho, když je díky řadě ateliérových zadání nutné stále předkládat výsledky práce. Poskytování zpětné vazby také záleží na iniciativě a pracovitosti studujících, a na tom, zda mají co konzultovat. Jako pozitivní jsou vnímány ateliérové kritiky, kde je poskytována zpětná vazba otevřenější a méně zatížená ateliérovými vztahy. Pozitivně je hodnoceno, když pedagogové přistupují ke studujícím empaticky a snaží se je motivovat a zároveň mají schopnost poskytnout efektivní a ráznou kritiku, pokud o ni studující stojí.</p>
<p>Ateliér jako bezpečný prostor</p>	
<p><i>Je váš ateliér vnímán jako bezpečný prostor (safe space)? Pokud ne, proč? Co podle vás podporuje pocit bezpečí? Máte jako studující prostor dát pedagogům ateliéru zpětnou vazbu na jejich (pedagogické) vedení ateliéru?</i></p>	
<p>Pokud jde o vztahy s pedagogy, bylo prostředí ateliérů hodnoceno jako bezpečné. Někdy však může být přehnaně přátelský přístup na škodu, protože konzultacím chybí struktura, což může studující demotivovat. Důležitá je možnost bezpečně poskytnout pedagogům zpětnou vazbu tak, aby byla reflektována. U ateliérů, kde se v minulosti bezpečný prostor narušil, je důležitá práce pedagogů na korektních vztazích a otevřené komunikaci a podíl studujících na utváření pravidel fungování ateliéru. Jako problematické je vnímáno, když příliš silná osobnost vedoucí/ho ateliéru výrazně ovlivňuje studující prvních ročníků, kteří ještě nemají dostatek zkušeností a nekriticky přepírají její/jeho pohled. Studujícím prvních ročníků by měla být věnována zvláštní péče, aby se necítili v prostoru labilně a mohli najít vlastní cestu. S pocitem bezpečí v ateliéru jsou propojeny nejen vztahy mezi vyučujícími a studujícími, ale silně se do něj promítají také vztahy mezi studujícími navzájem. Faktorem, který tak může ovlivnit pocit, že ateliér není zcela bezpečným místem, je utváření interních skupin studujících v rámci ateliéru, díky nimž si ostatní připadají vyčleněni, případně přítomnost určitých konkrétních osobností studujících, kteří jsou v ateliéru zdrojem konfliktů. Studující se tyto typy konfliktů snaží řešit i interně mezi sebou v rámci ateliéru. Důležité pro pocit bezpečí také je, aby každý studující v ateliéru měl k dispozici vlastní pracovní prostor.</p>	<p>Otázka bezpečného prostředí v ateliérech je studujícími vnímána jako jedna z nejdůležitějších věcí. V současnosti své ateliéry vnímají jako bezpečné místo a jsou schopni ihned reagovat na jakýkoli typ chování, který by z tohoto rámce vybočoval (např. nevhodné sexistické poznámky a vtipy). Studující jsou dle jejich sdělení schopni se v takých případech ohradit, vyjádřit svůj názor a necítí se pedagogem uraženi. Důležité také je, aby v případě, že v ateliérech dříve docházelo k nevhodnému chování pedagoga, proběhla otevřená diskuze a vyrovnání s těmito traumaty na úrovni školy. U jednoho z ateliérů z vyjádření vyplynulo, že u minulého pedagogického vedení probíhala velmi jednostranná, mocenská komunikace – pedagog zkoušel studující, do jaké míry jsou na jeho úrovni, měl sexistické narážky apod. Ve vytváření bezpečného prostředí v ateliérech je klíčová role pedagogů, k nimž musí mít studující důvěru a vědomí, že mohou otevřeně vyjádřit svůj názor. V řadě ateliérů mají studující mezi sebou přátelské vazby, které udržují i mimo prostředí školy.</p>

7. Hlavní závěry vyplývající z hodnocení a jejich případné zohlednění ve vzdělávací činnosti fakulty

V zimním semestru akademického roku 2021/2022 bylo na FaVU VUT v bakalářském a magisterském stupni studia vyučováno celkem 207 předmětů (z toho 96 předmětů Oborový ateliér). Hodnocením prostřednictvím studentské ankety prošlo 60 předmětů (z toho celkem 9 předmětů Oborový ateliér). Vzhledem k charakteru předmětu Oborový ateliér, který navštěvuje zpravidla 1 až 5 studujících (v jednom ročníku), není možné tyto předměty smysluplně hodnotit prostřednictvím univerzitní ankety z důvodu nedodržení podmínek anonymity hodnocení. Z tohoto důvodu se vedení fakulty přiklonilo k uspořádání fokusních skupin zaměřených na reflexi ateliérové výuky (viz článek 6). Dále je potřeba zmínit externím subjektem (Socionaut) realizovanou anketu mapující studijní a pracovní prostředí na fakultě, jejíž výsledky budou známy na konci akademického roku. Velkým přínosem pro hodnocení kvality předmětů zůstávají zejména slovní komentáře studujících k předmětům, které poskytují konkrétní podněty ke zlepšení kvality vyučovaných předmětů. Partikulární zjištěné nedostatky byly odstraněny sjednáním nápravy formou konzultace s vyučující/m a/nebo postoupeny k diskusi na radě studijních programů. Závěry, které vyplynuly z fokusních skupin, budou použity nejen ke zlepšení kvality a podmínek ateliérové výuky, ale i jako důležité podklady k připravované reakreditaci studijních programů fakulty.

V Brně dne 1. června 2022

Mgr. Katarína Hládeková, Ph.D.
doc. MgA. Filip Cenek

Zpráva byla projednána v AS FaVU dne 8. června 2022.